

Bába, K.:

Javaslatok a magyarországi malakológiai kutatások összehangolására - Vorschläge zur Koordinierung der malakologischen Forschungen in Ungarn

Magyarországon az utóbbi másfél évtizedben a malakológia iránt megmutatkozó fokozottabb érdeklődés, a puhatestűekkel foglalkozók viszonylag magas száma, lehetőséget teremt arra, hogy a szétforgácsolt egyéni tevékenységet összefogva, egységes szemléletű metodikát teremtsünk meg. Elsősorban a gyűjtési adatok felvételezése, másodsorban a mindenki által használható irodalom-katalógus terén.

Mindkét javaslatnak megvan a távlati célja. A gyűjtési adatok egységesítése lehetőséget teremt a későbbiekben az egyes fajok elterjedési adatainak térképre vitelére, és az ökológiai adatok segítségével a fajok elterjedésének okszerű elemzésére. Az egységes felvételi módszerek hozzásegítenek a gyűjtési adatok kódolhatóságához, s az ilyenemű adatok európai cseréjéhez. Résztvehetünk az európai puhatestűekre vonatkozó elterjedési atlasz elkészítésének munkájában.

Hasonló jellegű munkába a magyar lepkészek már bekapcsolódtak. Az Európai Malakológiai Társaság támogatásával ebben a munkában már néhány év óta résztvesznek Anglia, Hollandia, NSzK, Franciaország és Svédország malakológusai.

Az irodalomkatalógizálás egységesítésének célja, hogy a katalógus adatai a későbbiekben kódolhatók legyenek, s egységes országos könyvtárkatalógus készülhessen. Valamint a könyvekben, folyóiratokban az ország sok könyvtárában, intézetében és magánszemélyeknél szétszórtan található adatokat mindenki számára könnyen hozzáférhetővé tesszük.

A puhatestűekkel foglalkozó gyűjtők vagy kutatók, az esetleges igénylők tematikus kérését a megadott kódszámok segít-

ségével, esetleg sok ezer katalóguscédula közül is, igen gyorsan teljesíteni tudják. Ilyen esetben nem a szerzőt és a címet, hanem a megfelelő kódszámot kell csupán keresni/pl.ha radula vizsgálati adatot kér valaki az I,1,b szám alatt gyorsan megtalálható minden olyan munka, amelyik ezzel foglalkozik/.

A közös elv szerint készülő normál méretű katalóguslap a következő adatokat tartalmazza: 1. Lelőhely kódja /személy vagy intézmény száma, ahol az irodalom található/ 2. Címadatok 3. Tudományszakok kódja 4. Rendszertani kód 5. Területi kód /annak a földrajzi területnek a jelzése, ahonnan a közlemény adatokat közöl/.

A közreadott adatokat Szegeden és Budapesten vitatták meg és fogadták el az 1972-73 évben. A cikkben közöltek Bába Károly, Krolopp Endre és Pintér László közös munkája alapján készültek.

A gyűjtési adatok felvételezése

Gyűjtéskor a terepen készítsünk gyűjtési naplót. A gyűjtési naplót/füzetenként/sorszámozzuk. Tüntessük fel, hogy egyeléses vagy mennyiségi gyűjtést végeztünk. Subfosszilis vagy élő példányokat gyűjtöttünk, darabszám szerint. Tüntessük fel a pontos leelőhelyet: a./ kő alatt, kövön, avarban, avar alatt, földben, növényen, barlangban, vízfenéken, mederoldalon stb. gyűjtöttünk. b./ Talaj neve pl.:homok, kőtörmelék stb. c./ Növény faja, amelyiken található a csiga. d./ Növénytársulás neve, de legalább a növényformációra való utalás pl.:hegyvidéki tölgyes, gyertyán elegyfajjal, vagy tölgy-akác kulturerdő. e./Gyűjtés helye:turistatérképen rögzítsük a helyet.Tengerszint feletti magasság, égtáji kitettség, a lejtő szöge, terepalakulat /horhos, árok, patak völgy, szikla, hegyoldal stb./ .A helység neve amelynek a közelében gyűjtöttünk/az 1970.évi Helységnévtár alapján megadva/. A helységtől való távolság km-ben égtáj szerint. f./ Viz esetén folyó vagy állóvíz, időszakos víz, pH/indikátor-papírral/, vizi növényzet neve pl.: gyékényes. Előfordulás mélysége. Alzat neve

pl.: iszap. g./ Pontos dátum.

Katalóguslap adatfelvétele

- 1./ A lelőhely kódot a jobb felső sarokban helyezzük el. Adatai más alkalommal kerülnek közlésre.
- 2./ Címfelvételi szabályok: folyóiratban, tanulmány-gyűjteményben, könyv fejezetenként megjelent közlemények esetén.
 - a./ Szerző, vezetéknév, keresztnév/idegennyelvű közlemény esetén a vezetéknév után vessző/.Társzerzők közé gondolatjel. Könyv esetén a szerkesztő neve, vagy háromnál nem több szerzőt írunk a cím elé. A név /nevek/ után az évszám következik zárójelben.
 - b./ Cím: kezdése a sor elején.
 - c./ Folyóirat neve, évfolyam, kötetszám aláhuzva, lapszám tól-ig. Az adatok között vessző van.
 - d./ Tanulmánygyűjtemény: címe, lapszám tól-ig.
 - e./ Könyv: címe /elé mindig in: kerül, kiadó, kiadás helye, lapszám tól-ig.

3./ Tudományszakok kódja:

I.	Alaktan, szerkezettan	IV.3.	Hormonélettan
I.1.	Morfológia	IV.4.	Keringésélettan
I.1.a.	Héjstruktúra	IV.5.	Vázképzés
I.1.b.	Radula és állkapocsvizsgálat	IV.6.	Szaporodásélettan
I.2.	Anatómia	V.	Életmódtan
I.2.a.	Sejttan	V.1.	Ökológia
I.2.b.	Kromoszóma vizsgálat	V.1.a.	Autökológia
I.2.c.	Szövettan	V.1.b.	Populációökológia
I.2.d.	Szervtan	V.1.c.	Synökológia
I.2.e.	Ivarszervanatómia	V.2.	Etológia
II.	Zookémia/biokémia/	VI.	Fejlődéstan
III.	Zoofizika /biofizika/	VI.1.	Egyedfejlődéstan
IV.	Élettan	VI.2.	Törzsfejlődéstan
IV.1.	Idegélettan, érzékszervek	VI.3.	Genetika
IV.2.	Izomélettan	VII.	Ósállattan

VII.1.	Prekambrium	IX.	Nomenklatura
VII.2.	Paleozoikum	X.	Faunisztika, állatföldrajz
VII.3.	Mezozoikum	XI.	Alkalmazott állattan
VII.4.	Paleocén, Eocén	XI.1.	Parazitológia
VII.5.	Oligocén	XI.2.	Mezőgazdasági állattan
VII.6.	Miocén	XI.3.	Erdészeti állattan
VII.7.	Pliocén	XI.4.	Ipari állattan
VII.8.	Kvarter	XII.	Általános művek
VII.8.a.	Pleisztocén	XIII.	Ismeretterjesztő művek /tankönyvek is/
VII.8.b.	Holocén	XIV.	Bibliográfia/katalógus/
VIII.	Zooszisztematika	XIV.1.	Nekrológ, életrajz
VIII.1.	Taxonleírás	XV.	Metodika

4./ Rendszertani kódok/a többi osztály kódja később kerül közlésre/:

a Gastropodák rendszere

1.	Subclassis	Prosobranchia	1,1
	1. Ordo	Archaeogastropoda	1,1,1
	2. Ordo	Mesogastropoda	1,1,2
	3. Ordo	Neogastropoda	1,1,3
	1. Subordo	Stenoglossa	1,1,3,1
	2. Subordo	Toxoglossa	1,1,3,2
2.	Subclassis	Euthyneura	1,2
	1. Ordo	Entomotaenista	1,2,1
	2. Ordo	Parasita	1,2,2
	3. Ordo	Cephalaspidea	1,2,3
	4. Ordo	Acochlidioidea	1,2,4
	5. Ordo	Philinoglossoidea	1,2,5
	6. Ordo	Thecosomata	1,2,6
	7. Ordo	Basommatophora	1,2,7
	8. Ordo	Stylommatophora	1,2,8
	1. Subordo	Orthueethra	1,2,8,1
	2. Subordo	Mesurethra	1,2,8,2
	3. Subordo	Heterurethra	1,2,8,3
	4. Subordo	Simurethra	1,2,8,4

9. Ordo	Sacoglossa	1,2,9
10. Ordo	Anaspidea	1,2,10
11. Ordo	Gymnosomata	1,2,11
12. Ordo	Notaspidea	1,2,12
13. Ordo	Nudibranchia	1,2,13
1. Subordo	Doridoidea	1,2,13,1
2. Subordo	Rhodopoidea	1,2,13,2
3. Subordo	Dendronotoidea	1,2,13,3
4. Subordo	Arminoidea	1,2,13,4
5. Subordo	Eolidoidea	1,2,13,5
14. Ordo	Soleolifera	1,2,14

5./Földrajzi kódok:

Európa:

A, 1 Albánia	A,17 Madeira, Kanári, Azori szigetek
A, 2 Ausztria	A,18 Magyarország
A, 3 Belgium	A,19 Málta
A, 4 Bulgária	A,20 Monaco
A, 5 Csehország	A,21 Nagy-Britannia, Írország
A, 6 Dánia	A,22 NDK
A, 7 Finnország	A,23 NSZK
A, 8 Franciaország, Korzika, Andorra	A,24 Norvégia
A, 9 Görögország, Kréta	A,25 Olaszország, San Marino Vatikán
A, 10 Hollandia	A,26 Portugália
A, 11 Írország	A,27 Románia
A, 12 Izland	A,28 Spanyolország, Baleárok Gibraltár
A, 13 Jugoszlávia	A,29 Svájc, Lichtenstein
A, 14 Kárpát-medence	A,30 Svédország
A, 15 Lengyelország	A,31 Szovjetunio/európai rész/
A, 16 Luxemburg	A,32 Törökország/európai rész/

Ázsia

B. I. Elő és Kisázsia	B. I.2. Ciprus
B. I.1. Törökország	B. I.3. Szovjetunio/Gruzia, Örményország, Azerbajdzsán/

- B.I. 4 Irán /Perzsia/ B.I. 8 Libanon
 B.I. 5 Afganisztán B.I. 9 Jordánia
 B.I. 6 Irak B.I.10 Izrael
 B.I. 7 Sziria B.I.11 Arábia/Szaudi-Arábia,Jemen/
 B.II.Közép-Ázsia
 B.II.1 Mongolia
 B.II.2 Szovjetunió/Türkmén,Üzbég,Tadzsik,Kirgiz,Kazah + Kaspit./
 B.III Észak Ázsia /Szibéria/
 B.III.1. Szovjetunió /Orosz SSZK Uralon tuli része/
 B. IV. Kelet-Ázsia
 B. IV. 1. Kína/Tibet és Taivan/ B. IV. 3 Korea /Közt./
 B. IV. 2. Korea /Népközt./ B. IV. 4 Japán
 B.V. Dél- Ázsia
 B.V. 1 India B.V. 9 Vietnam Közt.
 B.V. 2 Bhután B.V. 10 Laosz
 B.V. 3 Pakisztán B.V. 11 Kambodzsa
 B.V. 4 Ceylon B.V. 12 Malájföld
 B.V. 5 Nepal B.V. 13 Singapur
 B.V. 6 Burma B.V. 14 Indonézia,Borneo,Timor.
 B.V. 7 Tahiföld B.V. 15 Fülöp-szigetek
 B.V. 8 Vietnam Dem.Közt.
 C. Észak-Amerikaés Grönland
 D. Közép-Amerika és a Nyugat-indiai szigetek
 E. Dél-Amerika és a Galapagos szigetek
 F. Afrika és Madagaszkár szigete
 G. Ausztrália
 H. Óceánia /Husvét-Hawaii-Salamon szigetek,Uj-Zealand stb./
 J. Csendes Óceán/J.I Ráktérítőtől,J.II Baktérítőtől J.III a
 K. Indiai Óceán kettő között/
 L. Atlanti Óceán/L.I északi, L.II déli, L.III trópusi/
 M. Északi Jeges tenger
 N. Földközi tenger /Adria is/
 O. Fekete tenger

Megjegyzés: a 3,4,5 pontban jelzett kódjeleket lehetőleg egy sorba írjuk, és kettősponttal válasszuk el egymástól.